

Messadi per la radunanza communal digls 17 da fanadour 2020

Stimadas votantas, stimos votants

Sa basond agl svilup dalla situaziun cun igl coronavirus (COVID-19), ò igl cunsegl federal decida igls 13 da mars 2020 tgi a partair digls 14 da mars 2020 dastgan neir fatgas nignas radunanzas communalas. Perveia da chella decisiun, ò la radunanza communal digls 20 da mars 2020 stuia neir sistada a curta vista.

Sen basa dallas novas infecziuns regressivas, ò igl cunsegl federal decida igls 28 da matg 2020, tgi a partair digls 6 da zarcladour 2020 possan neir exequeidas radunanzas communalas cun max. 300 persungas. Igl cumeegn elaborescha en concept da schurmetg, tgi cuntigna tranter oter las prescripziuns generalas da higiena e distanza schinavant scu pussebel.

Suandontamaintg az infurmainsa dallas tractandas, tgi vignan discutadas e deliberadas a caschung dalla radunanza communal digls 17 da fanadour 2020. Igls documaints, tgi nous az vagn sottamess per la radunanza communal digls 20 da mars 2020, èn nunvlevels!

Protocol dalla radunanza communal digls 12 da december 2019

Digl protocol dalla radunanza communal digls 12 da december 2019 ins ò savia piglier invista u tg'el ò savia neir retratg a partair digls 20 da december 2019 durant 30 deis an canzleia communal. Ainfer chel termin èn neidas inoltradas nignas protestas. Igl protocol vign damai declaro per approvo e sottascretg digl mastral e dalla protocollista.

Brienz/Brinzauls: Concept d'examinaziun «Sbuvada dalla muntogna»

- Credit brut da CHF 4'350'000.00 (incl. TPV)

L'antiera flanca dalla muntogna, digl Piz Linard anfignen giu tar l'Alvra, è signeida da fenomens e process geomorfologics cun en profund muvimaint cumplexiv dall'antiera costa ed activ an moda differenta sen divers sectours dalla sponda. Igls muvimaints agl our dalla sbuvada e perlung igl dies dalla crepla da Caltgeras èn carschias constantamaintg igls davos onns. Igl territori correspondent vign survigilo systematicamaintg siva digl 2009 ed igl dispositiv da survigilaziun adatto cuntinuadamaintg agl svilup local e temporar dalla

«Sbuvada Fdalla muntogna». En'interacziun dalla «Sbuvada dalla muntogna» e dalla «Sbuvada dalla vischnanca», è ni neida intercurreida ni misirada tecnicamaintg ed intenziunadamaintg anfignen ossa.

Damai tgi process e connexs mechanics e hidrologics sa spleian sen scalas da spazi e temporaras differentas, è igl territori da perscrutaziun nia partia an en perimeter d'examinaziun geologic e hidrogeologic. La gronda part dallas examinaziuns preveidas sa concentreschan sen igl perimeter d'examinaziun geologic. Causa d'en'interacziun pussebla cun la «Sbuvada dalla vischnanca», cumpeglia chel betg angal igl territori dalla «Sbuvada dalla muntogna», mabagn igl movimaint dall'antiera costa davent digl Piz Linard anfignen giu tar l'Alvra.

Igl perimeter d'examinaziun hidrologic cumpeglia, ultra digl territori cundiziuno topografic- e cundizionalmaintg la deflussiun dallas avas da surfatscha davart digl sid digl Piz Linard per muteivs geologics-hidrologics, er igl territori pussebel agl vest, ost e nord digl Piz Linard.

Igl focus digl concept d'examinaziun «Sbuvada dalla muntogna» sa basa sen ena retschertga, valetaziun e sintesa d'en fundamaint da datas fundadas geologic-, hidrologic-, e geotecnicamaintg cun la fegnameira da saveir rasponder suffiziantamaintg allas suandontas dumondas:

- scenaris da svilup «Sbuvada dalla muntogna»
- interacziun «Sbuvada dalla muntogna» e «Sbuvada dalla vischnanca»
- basa da model e datas per la planisaziun dallas maseiras

Tenor igl preventiv montan igls costs digl project radond CHF 4'350'000.00 (incl. TPV). Igls costs calculos sa basan a sclarimaints e vistas ocularas cun terzas firmas, offertas approximativas, scu er a valours d'experiencescha davart dallas examinaziuns currentas pertutgont la «Sbuvada dalla vischnanca». La confederaziun ed igl cantun on siero contribuziuns an import da 90 %. Igls 10 % restants vignan finanztgias digl uffezi da construcziun bassa digl cantun Grischun (3 %), dalla Veiadafier Retica (2 %) e digl cumegn Albula/Alvra (5 %).

Brienz/Brinzauls: Sanaziun dalla drenascha «Aclas da Brinzauls»

- Credit brut da CHF 2'300'000.00 (incl.TPL)

Gio vers la fegn digl 19avel tschentaner, ò prof. dr. A. Heim recumando cun en'expertisa d'allontanar l'ava cun drenaschas or digls territoris otsituos sur la sbuvada da Brinzauls/Brinzauls. Cugl project digl 1906, è igl territori dallas aclas da Brinzauls nia dreno cun lengias avertas e l'ava manada a moda controllada ainten la Val Runtgeller. Cugl project digl 1976 è chellas drenaschas neidas angrondaneidas en tant territorialmaintg e messas ainten en sistem da conduct da beischels.

Igl mument è igl stadi digl sistem da drenascha schi mal perveia dalla sia vigliadetna e per mancanza da mantignamaint, tgi la sia funcziunalitad ed abilitad d'adiever n'è betg ple garanteida. Sen las aclas da Brinzauls vignan avas tgi boglian or digl taratsch, funtangas e sursculs da truaschs betg tschaffos cumplettamaintg. Las lengias donnagedas n'èn betg bungas da manar tot l'ava aint igl prefluent dalla Val Runtgeller. Misiraziuns quantitativas da funtangas e misiraziuns da deflussiun ainten las lengias, on demusso tgi en quantum substanzial d'ava sfondra aint igl taratsch.

Ins vottigl perseguitar anavant las fegnameiras intenziunadas per realisar las maseiras da drenascha, dovrigl ena renovaziun cumplessiva digl sistem da drenascha. Sen fundamaint digls muvimaints dalla sbuvada duess chesta renovaziun totala succeder scu gronda urgenza.

Schi chestas drenaschas on en effect positiv sen la «Sbuvada dalla vischnanca» u dalla «Sbuvada dalla muntogna», è intschert. Igl è pero sainz'oter pussebel, tgi pitschnas midadas ainten la bilantscha demossan en grond effect ed ins so deir cun siertad, tgi ena reparatura dallas drenaschas vegia consequenzas negativas dalla situaziun.

Las suandontas fegnameiras digl project vignan perseguitadas cun la renovaziun totala digl sistem da drenascha:

- Ava tgi boglia seador digl taratsch, funtangas e truaschs duessan neir tschaffadas tant scu pussebel.
- Ava da surfatscha da derottas e daratgas duess neir tschaffada e manada davent, noua tg'igl è pussebel e realisabel cun en taimp da labour proporzional.
- Taragn bletsch an vischinanza da lengias existentas duessan neir drenadas
- Igl sistem da deflussiun nov duess neir mano avert e visibel.
- La consistenza digl nov sistem da deflussiun è da gronda prioritad.
- Igl nov sistem da deflussiun duess pudeir neir survigilo e mantignia an ena furma simpla visuala.
- Igl trassé digl nov sistem da deflussiun duess succeder, schi pussebel, perlung igls letgs dall'ava naturala aint igl taratsch.
- Igl trassé digl nov sistem da deflussiun duess actualmaintg betg neir mano tras zonas da sbuvadas cunaschaintas.
- Igl nov sistem da deflussiun duess disponer d'en cumportamaint robust e d'ena durabladad schi gronda scu pussebel.
- Igl nov sistem da deflussiun duess neir mess aint igl taragn ferm spacious schi flexibel scu pussebel ed an moda simpla.

Igl sistem da drenascha donnagea vign renovo cumplettamaintg. An pe dalla lengia da deflussiun realisada igl 1977/78, tgi exista da lengias da beischels aint igl taratsch, vign la lengia da deflussiun nova manada averta. Dimensiun e trassé vignan a corresponder per gronda part allas drenaschas e deflussiuns tgi existan gio oz.

Aint igl rom dalla projectaziun èn neidas examinadas diversas variantas per la renovaziun digl sistem da drenascha (mesas cuppas per dargungs fabritgeidas d'elemaints prefabritgias / canals da lenn averts isolos / profils d'atschal ondulos an furma d'en mez rentg / foss avert ed isolo, furmo cun crappa). Risguardond igls criteris predefinias (isolaziun ermetica, tschaintamaint, durabladad, transformaziun d'energeia idraulica, sensibilitad sen muvimaints digl taragn, costs e mantignamaint) sa mossa la varianta cun profils d'atschal ondulont an furma da rentg scu miglra schliaziun.

Aint igl sistem da drenascha actual èn lengias da deflussiun, lengias per retratgas d'ava privatas scu er lengias per truaschs privatas e parzialmaintg communalas manadas aint igl madem foss. Cun la renovaziun totala vign piglia an îgl en sistem separo. Drenaschas avertas e lengias da deflussiun duessan neir separadas spazialmaintg da lengias per ava d'adiever. Uscheia duess neir contanschia per igl futur ena clera separaziun davart la cumpetenza da mantignamaint. Drenaschas, trer or l'ava e lengias da deflussiun schean aint igl sectour da cumpetenza digl cumegn, tschaffadas privatas, lengias e truaschs aint igl sectour da cumpetenza digls privats.

Igls costs digl project montan radond CHF 2'300'000.00 (incl. TPL). La confederaziun ed igl cantun sa participeschan cun 90 % (CHF 2'070'000.00), igl uffezi da construcziun bassa digl cantun Grischun 3 % (CHF 69'000.00) e la Veiadafier Retica cun 2 % (CHF 46'000.00) ve digls costs digl project. Uscheia restigl per igl cumegn Albula/Alvra costs da 5 %, vot deir CHF 115'000.00.

Brien/Brinzauls: Spustada dallas lengias d'ava e d'electricitad «Tgand dalla sbuvada a Vasarauls»

- Credit brut CHF 710'000.00 (incl. TPV)

Ena lengia da pressiun d'ava DN 150 scu er lengias d'electricitad (current e comunicaziun) traversan oz la bova da Brinzauls, dalla quala igls muvimaints èn s'augmentos considerablamaintg igls davos onns segl territori da Vasarauls e Brien/Brinzauls. Igl our dalla sbuvada è fitg activa e sa catta tranter Vasarauls e Brien/Brinzauls. La consequenza è tgi mintg'onn vignan caschunos gronds costs da mantignamaint per garanteir igl provedimaint a Brien/Brinzauls. Per chest muteiv ègl nia fatg igl 2019 en studi davart la realisabladad.

An chest connex èn neidas examinadas diversas variantas tgi duessan garanteir la siertad da provedimaint er aint igl avigneir. Cumparegliond las variantas, è ena varianta neida tscharneida per la miglra. Ella impressiunescha cun la miglra relaziun tranter costs e nez, scu er pertutgont en mantignamaint minimal annual.

Igl project prevei d'eriger danov la lengia d'ava anfignen tar la parcella 2431. Igl canal digl beischel (lunghezza da ca. 30 m), scu er igl tumbign giudem, vignan spustos puspe ainten

la sia situaziun primara ed erigias danov. Igl tumbign sessom resta existent. Igl canal vign vign disfatz. La lengia dall'ava aint igl canal pò neir erigeida cun en beischel da pressiun flexibel da DN 125.

Las lengias d'electricitad ston er neir sanadas. Uscheia vign igl cabel dalla reit da tensiun media tratg anavos pigl mument anfignen tgi las lavours da construcziun èn terminadas ed alloura vignigl tratg aint en nov cabel da tensiun media cun ena lunghezza suffizianta. La lengia da comunicaziun vign er sanada e transfereida segl nov li.

Cun la realisaziun dalla nova lengia d'ovra vign igl madem mument er spustada la cruschada dalla veia aint igl sectour pi quiet an direcziun da Vasarauls. Chel sectour vign construa an cuvreida ed ò ena pendenza maximala da 10 %. La comunicaziun vers Breinz/Brinzauls vign exequeida cun ena folia tgi retigna la deflussiun dall'ava, schinumnada «Chaus-sierung». Igl mantignamaint annual ve dalla veia vign uscheia pi pitschen.

Cun la construcziun digl aquaduct nov scu er dallas lengias d'electricitad so igl provedimaint neir garantia per varsaquants ulteriours onns. Igl costs calculos montan radond CHF 710'000.00 (incl.TPV). L'antschatta dallas lavours da construcziun è preveida pigl avost 2020. Igl otgover 2020 duessan las lavours neir terminadas.

